

Katyń 1940

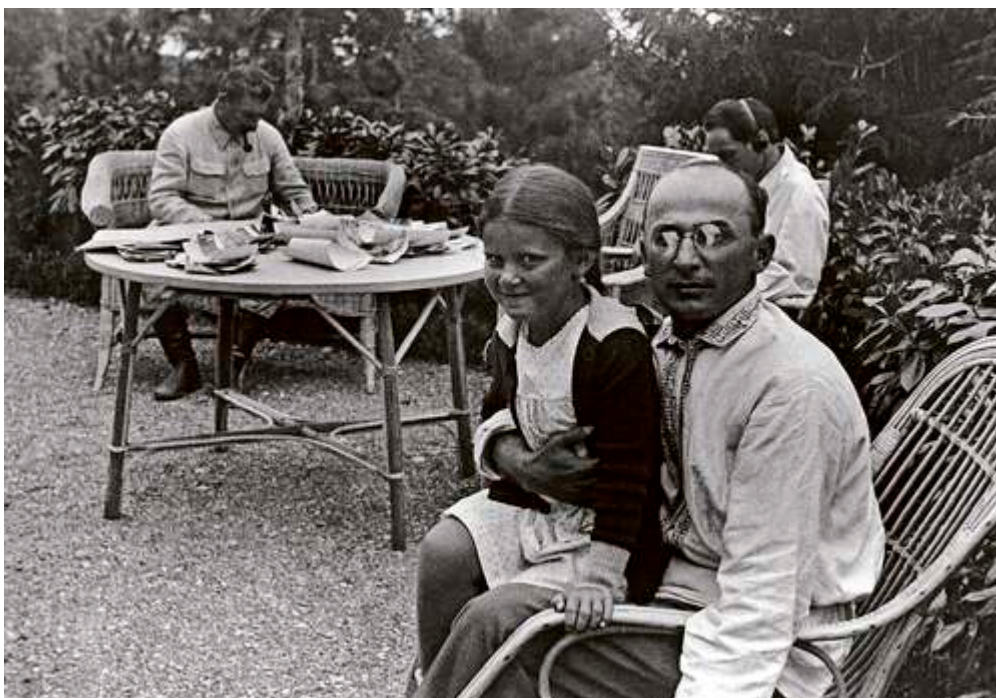
<https://katyn.ipn.gov.pl/kat/ludzie/sprawcy-i-mordercy/12162,Na-najwyzszych-szczebkach-wladzy.html>
22.02.2024, 19:26

SPRAWCY I MORDERCY

Na najwyższych szczeblach władzy

Żadna tak wielka zbrodnia, jak masakra ponad 20 tys. jeńców i internowanych, nie mogła zostać dokonana w ZSRS bez rozkazu, lub przynajmniej aprobaty, przywódców tego państwa. Dzięki tymczasowemu dostępowi do archiwów rosyjskich udało się ustalić, że decyzję o dokonaniu mordu podjęli Józef Stalin, Ławrientij Beria, Klimient Woroszyłow, Wiaczesław Mołotow i Anatas Mikojan.

Szacuje się, że liczba sprawców współdziałających w różnych formach w dokonaniu Zbrodni Katyńskiej jest zbliżona do 2 tys. osób. Pierwszym winnym zbrodni jest jej pomysłodawca Ławrientij Beria, szef NKWD. To także on wydał rozkaz przystąpienia do likwidacji „wrogów państwa sowieckiego”. Pod tajną notatką nr P13/144 zatwierdzającą propozycję Ławrientija Berii podpisali się Józef Stalin, Klimient Woroszyłow (w latach 1934-1940 pełnił funkcję ludowego komisarza obrony ZSRS), Wiaczesław Mołotow (premier i minister spraw zagranicznych ZSRS), Anastas Mikojan (minister i wicepremier).

Ławrientij Beria i Józef Stalin, fot. Wikimedia Commons

Wiczesław Mołotow, fot. doeman publiczna

Anastas Mikojan, Nikita Chruszczow, Józef Stalin, Georgi Malenkow, Ławrientij Beria, Wiczesław Mołotow, fot. Wikimedia Commons

Józef Stalin i Klimient Woroszyłow, fot. Wikimenida Commons

Rozkaz o rozstrzelaniu polskich jeńców zaakceptowali również Łazar Moisiejewicz Kaganowicz (jeden z głównych realizatorów „czystek” zarówno w partii jak i poza nią) oraz Michaił Iwanowicz Kalinin (przewodniczący Prezydium Rady Najwyższej ZSRS). Do listy głównych sprawców należy też dodać nazwiska Wsiewołoda Nikołajewicza Mierkułowa – faktycznego kierownika operacji „rozładowania” obozów jenieckich i więzień w kwietniu i maju 1940 r.; Bogdana Zacharewicza Kobułowa – członek Specjalnego Kolegium NKWD (tzw. centralnej trójki), które bezpośrednio organizowało i nadzorowało akcję rozstrzeliwania polskich jeńców wojennych i więźniów oraz Leonida Fokiejewicza Basztakowa, który w marcu 1940 r. został szefem Wydziału 1 Specjalnego NKWD ZSRS i wszedł w skład Specjalnego Kolegium NKWD, któremu powierzono zadanie wymordowania polskich jeńców wojennych.

Należy przyjąć, że za zbrodnię podnoszą odpowiedzialność zarówno wydający rozkazy i polecenia, jak i sprawcy przekazujący te rozkazy innym współdziałającym tj. sporządzającym listy do stracenia, a także przekazujący je bezpośrednim wykonawcom. Obok wykonawców odpowiedzialność ponoszą również transportujący ofiary na miejsce stracenia, pilnujący je na miejscu egzekucji, jak też członkowie jednostki wojskowej zabezpieczający możliwość przeprowadzenia egzekucji. Nie znamy jednak pełnego składu osobowego wszystkich sprawców, gdyż polska prośba Ministra Sprawiedliwości z 27 sierpnia 2001 r. do Prokuratora Generalnego Federacji Rosyjskiej o przekazanie imiennych składów osobowych wszystkich jednostek organizacyjnych i oddziałów NKWD biorących udział w Zbrodni Katyńskiej nie została spełniona.

Ławrientij Beria i Wesiwołod Mierkułow (stoi po prawej) na zdjęciu z 1934 r., fot. domena publiczna

Lazar Kaganowicz, fot. Wikimendia Commons

Bogdan Kobulow, fot. Wikimendia Commons

[Następny Strona](#)